

Marc Cameron

Tom Clancy
Schaduw van
de draak

A.W. Bruna Uitgevers

1

Dr. Patti Moon schoot rechtvereind op haar plastic dekstoel, geschrokken van het geluid dat ineens door haar headset klonk.

De bijtende wind die over de Tsjoeektsjenzee blies had niet in de gaten dat het lente was en kleurde haar bolle wangen en haar nogal kleine neus roze. Afgezien van haar handen, die ze nodig had om op haar Toughbook-laptop te werken, was haar gezicht het enige lichaamsdeel dat niet dik was ingepakt in lagen wol en fleece. Dr. Moon boog zich naar de opklaptafel op het achterdek van onderzoeksschip de Sikuliaq en spitste haar oren om het geluid nog eens te horen. Sikuliaq betekende ‘jong ijs’ in het Inupiak; een passende benaming voor een onderzoeksschip dat in staat was om door meer dan een halve meter van dat spul te ploegen.

Moon legde haar vinger op haar headset, alsof ze daardoor beter zou begrijpen wat de plotselinge geluidsexplosie te betekenen had. Als voormalig sonartechnicus op een torpedobootjager van de marine had ze naar heel wat geluiden uit de diepte geluisterd, maar nooit iets als dit.

De wetenschapper die als een zoutzak naast haar zat draaide zich om en keek haar aan met slaperige ogen waar nauwelijks verholen minachting uit droop. Ze nam het niet persoonlijk op. Zo keek hij naar alles en iedereen op de boot. Steven ‘Snopes’ Thorson had zijn hele volwassen leven in de academische wereld doorgebracht. Hij wist dat hij slim was, en dat wilde hij iedereen om hem heen laten weten ook door alles wat mensen zeiden op waarheid te controleren, en dan vooral als het ging om zijn collega en mededocter Patti Moon.

Haar academische staat van dienst was schitterend, maar ze had ook nog eens de ervaring dat ze was opgegroeid in het noordpoolgebied, en dat stak dr. Thorson kennelijk veel meer dan de snijdende wind.

Moon had de eerste zeventien jaar van haar leven doorgebracht in het piepkleine kustdorpje Point Hope in Alaska, nog geen zeshonderdvijftig kilometer ten zuiden van de plek waar de Sikuliaq nu manoeuvreerde om zijn kop in de wind te houden. Ze was in Anchorage geweest voor een basketbaltoernooi van de middelbare school toen de USS Momsen, een torpedobootjager van de Arleigh Burke-klasse, daar de haven aanded. Er was een vrouwelijke matroos met de kapitein meegekomen, en daardoor was haar leven veranderd. Niemand zette haar onder druk om dienst te nemen; dat hoefde niet. Ze was grootgebracht op de oceaan: haar vader nam haar altijd mee uit vissen en op zeehondenjacht. De zee zat haar in het bloed, en hoewel ze niet precies wist hoe ze over de Amerikaanse regering dacht, was de aanblik van het prachtige grijze oorlogsschip voor de kust van haar geboortestaats voldoende aansporing om haar handtekening op de stippellijn te zetten zodra ze haar diploma had gehaald. Ze diende zes jaar als sonartechnicus.

Haar testcores rezen de pan uit, en hoewel ze de reputatie had dat ze zo'n beetje elke complottheorie geloofde die ze hoorde of online las, spoorden haar zeevaders (en -moeders) haar aan om te gaan studeren zodra haar dienstperiode erop zat. Dankzij de G.I. Bill, de opleidingsregeling voor oud-militairen, kon ze naar de Universiteit van Alaska Fairbanks, waarna ze cum laude afstudeerde om vervolgens aan Oxford te promoveren in de natuurkunde.

Ze was net zo slim als dr. Thorson. En eerlijk gezegd had ze er schijt aan dat hij haar veroordeelde omdat ze menselijk was en haar headset aanraakte in de hoop dat ze dan beter zou horen. Er was daarbeneden iets. Een geluid dat er niet thuishoorde.

En toen was het verdwenen, net zo snel als het opgekomen was, opgegaan in het andere gepiep, gekreun en gezang van de oceaan.

Aan Moons wollen beanie ontsnapte een zwarte haarlok, die over haar door de wind geteisterde wang viel. De wind was gedraaid en kwam nu uit het noordoosten, van voorbij het pakijns. Ze negeerde de kou en focuste op het geluid dat ze slechts een ogenblik had gehoord terwijl de hydrofoon onder de Sikuliaq omlaagzakte.

Balpenen deden het vaak niet in de kou, dus dr. Moon gebruikte een potlood om de diepte en het tijdstip in haar notitieboek te schrij-

ven. Ze wierp Snopes Thorson een snelle blik toe. ‘Hoorde je het niet?’

De wind blies als een blaasbalg op het puntje van Thorsons sigaret, waardoor het feloranje oplichtte, als een klein smidsvuur. Met al die lagen merinowol, fleece en oranje thermo-overall was het lastig om veel over hem te zeggen, behalve dan dat hij niet al te lang en, misschien, nogal goed doorvoed was. Hij gebruikte zijdelingse blikken als wapens wanneer hij zich ergerde of, vaker, als hij op het punt stond iemand anders te ergeren door van elk wisselwasje te controleren of het wel waar was. Thorson vond het heerlijk om iedereen aan te spreken op de geringste fout. Patti Moon deed er alles aan om zo min mogelijk te zeggen als die vent in de buurt was – niet eenvoudig, aangezien hun werkzaamheden elkaar overlaptten en hun kantoor een schip van 261 voet midden in de Noordelijke IJszee was.

Net zoals Moon was dr. Thorson als wetenschapsofficier verantwoordelijk voor de verspreiding van vijf simpele meetboeien die zo’n duizend kilometer ten noorden van de Beringstraat en dertienhonderd kilometer ten zuiden van de Noordpool in het diepe water moesten worden neergelaten. Als er nog mysteries op aarde bestonden, waren ze in de zee, dacht Moon. En een paar van de allergrootste mysteries lagen hier, in het grensgebied van Tsjoeokotka, waar de relatief warmere en zoutere Atlantische Oceaan en de koudere, frissere en voedingsrijkere wateren van de Stille Oceaan bij elkaar kwamen. O, bij de marine hadden ze wel bathymetrische kaarten van de zeebodem, maar ze wist uit ervaring dat die niet helemaal correct waren. Verborgten riffen en zandbanken ontstonden en verdwenen weer. Er waren mensen die geloofden dat het eigenlijk dichte zwermen van zeedieren waren die uit de diepte opdoken, waardoor de sonartechnici op een schip ten onrechte dachten dat ze zich in veel ondieper water bevonden.

Hoe je ook over klimaatverandering dacht, het viel niet te ontkennen dat de Noordelijke IJszee tijdens de zomermaanden steeds meer scheepvaartverkeer te verwerken kreeg, waardoor de levertijd van fossiele brandstoffen vanuit havens in Rusland en de North Slope Borough in Alaska naar de rest van de wereld met wel twee derde werd teruggebracht. Arctische kuststaten als Rusland, Canada, Denemarken en de Verenigde Staten waren drukker dan ooit bezig met het verzamelen van gegevens over het noordpoolgebied. Zelfs China

wilde meedoen met het spel, waarbij het aanvoerde dat het aan het poolgebied grensde en zelfs zover ging een CCP-vlag op de zeebodem onder het ijs te planten. Andere landen hoonden dat weg als een stunt, maar ze deden allemaal hun best om hun eigen potentie op en onder het ijs te versterken.

Waar handelsschepen waren, waren ook oorlogsschepen.

Dr. Moon noteerde de diepte van de hydrofoon op het moment dat ze het geluid voor het eerst hoorde. Vijfenzestig meter, maar snel toenemend terwijl de boei en de onderwatermicrofoon aan de kev-larkabel richting de zeebodem zakten. Ze paste de versterker op de ouderwetse manier aan: door aan een knop te draaien om te proberen de geluidsexplosie weer op te pikken.

‘Een voorbijkomende walvis?’ vroeg Thorson, terwijl zijn sigaret tussen zijn lippen bungelde. ‘Geluid kan zich onder water 4,3 keer zo snel verplaatsen. Wat je hebt gehoord kan kilometers hiervandaan zijn.’

‘Zou kunnen,’ gaf Moon toe, en ze negeerde de natuurkundeles voor beginners. Ze was professioneel genoeg om niks uit te sluiten zonder onderzoek. Maar al terwijl ze het zei, wist ze dat dit geen walvis was.

Het geluid was niet geleidelijk weggestorven maar abrupt gestopt, alsof er een schakelaar was omgezet – terwijl de rest van het oceaankoor gewoon verderging.

De zee was donker en koud, maar het was er niet stil. Patti was pas vijf geweest toen haar vader haar meenam op zeehondenjacht voorbij de uitstekende landtong waar Point Hope zijn Inupiak-naam aan te danken had: Tikigaq, oftewel wijsvinger. Haar vader had haar laten zien hoe ze de steel van de houten peddel naar haar oor moest brengen om naar de onderwaterzang van de *uguruq* (de baardrob) te luisteren, die omhoogtrilde vanaf het blad dat hij in zee onderdompelde. De houten peddel vormde slechts een rudimentair luisterapparaat maar stelde haar in staat het sporadische gezang van een Groenlandse walvis en van baardrobben te horen, en ook het geluid van het altijd bewegende pakij, dat floot en piepte als een slecht passend deksel op een piepschuimen koelbox. Later, in haar tijd bij de marine, had ze geleerd dat vissen kreunden, gromden, scheten lieten en tandenknarsten.

‘Pakijs?’ opperde Thorson. Nukvig, maar hij wilde het eerder goed raden dan zij.

Ze schudde haar hoofd. ‘Ik zou het nog steeds horen als het pakijs was. Nee... het is opgehouden, wat het ook is.’

Moon luisterde naar het relatief eentonige geborrel van het water terwijl de meetboei snel naar de zeebodem zakte en de hydrofoon meevoerde. Ze rekte zich uit en keek naar de oceaan. De Noordelijke IJszee, die vandaag kalm was voor dit deel van de wereld, kolkte en wervelde; hij zag eruit als blauwe Gatorade met geschaafd ijs, de leukere variant die je bij een drive-in krijgt.

De Sikuliaq gebruikte zijn dubbele Wärtsilä-ICEPOD-roerpropellers, elk in staat om driehonderdzesentwintig graden te roteren, om op zijn plek te blijven ten opzichte van de zeebodem. De grote ijsmassa – het gevaarlijke spul dat zelfs een stevig poolschip als de Sikuliaq kon beschadigen – was nog bijna een kilometer bij hen vandaan en glinsterde als zilver aan de horizon in het noordoosten.

Moon draaide de luidspreker uit en zette de headset goed op haar oren terwijl ze de geluidsgrafieken op het scherm van een tweede laptop bekeek, die ook was aangesloten op haar hydrofoon. Haar belangrijkste laptop ontving lezingen van de onderzoeksboei die Snopes Thorson een paar minuten eerder in het water had laten zakken. De één meter hoge bak was ontworpen om de hele winter onder het ijs te blijven, ver onder de massieve, snel bewegende kielen die wel dertig meter diep door het ijzige water kliefden. Oppervlakteboeien waren een no-go in zo’n kinetisch ruwe omgeving. Die zouden gewoon worden vermalen. AUV’s – *autonomous underwater vehicles*, ofwel onderwaterdrones – waren handig. Maar ze waren ook duur. Het ijskoude water was funest voor de batterijen en zorgde ervoor dat ze gemakkelijk verloren gingen. De technologie werd nog steeds in de war gebracht – en opgegeten – door de Noordelijke IJszee en de mysteries die onder het oppervlak scholen.

Daar kwamen de ijsboeien in het spel. De één meter hoge metalen bakken, die een diameter van twintig centimeter hadden, waren relatief goedkoop, al leek ‘simpel’ niet echt het juiste woord voor iets waar een prijskaartje van drieduizend dollar aan hing. Het apparaat, dat was bevestigd aan een anker van zeshonderdvijftig kilo, zou het grootste deel van het jaar op de zeebodem blijven liggen en de stro-

mingen, de temperatuur en het zoutgehalte in de diepte meten. Op een vooraf bepaald tijdstip, kort voordat naar verwachting de bovenste ijslaag smolt, zou een mechanisme de boei van de ankerketting bevrijden, waardoor hij richting de oppervlakte kon drijven om daar meer gegevens over stromingen, dikte en smeltingsgraad te verzamelen. Als het ijs smolt en de boei boven het oppervlak uit piepte, zou hij door middel van *short-burst*-gegevensoverdracht via het Iridium-satellietsysteem een bericht naar de onderzoekers sturen.

Ijsgegevens waren leuk, lief en aardig, dacht dr. Moon; die brachten voorlopig immers brood op de plank. Maar haar echte belangstelling ging uit naar onderwatergeluiden. Om die reden had ze gesmeekt om de hydrofoon aan de kabel te mogen bevestigen toen de boei naar beneden ging. Ze sloeg zich voor het hoofd omdat ze er niet meteen ook een camera aan had gehangen. Zelfs een GoPro had haar misschien videobeelden kunnen sturen van wat het ook was dat dat geluid had gemaakt.

Ze checkte beide computerschermen en keek daarna naar Thorson. Hij dacht vast dat hij er door de dikke kraag van zijn wollen coltrui uitzag als een Scandinavische visser. Patti vond dat hij eerder op een klein jongetje leek dat een trui van zijn vader aanhad.

‘Ik zet mijn geld op luchtbellen,’ zei hij, en hij sloeg zijn armen over elkaar. Hij knikte naar zijn laptop. ‘Het staat niet op de kaarten, maar de sonar laat zien dat er zo’n vijftig meter vanaf onze positie een hoge richel omhoogsteekt vanaf de zeebodem. Waarschijnlijk hoor je de stroming rond de rotsen borrelen.’

Nu was het Moons beurt om haar hoofd te schudden. ‘Ik denk niet dat het borrelende luchtbellen zijn...’ Ze rommelde met de touchpad van haar laptop. ‘Welke diepte heb jij nu?’

Hij keek op zijn computer en boog zich opzij om naar haar scherm te turen. ‘Zelfde als jij. Honderdtien meter.’

Ze schonk Thorson haar smekendste blik en ging zelfs zover een beetje met haar ogen te knipperen. ‘Denk je dat we hem een meter of dertig omhoog kunnen halen? Kijken of we dat geluid weer opvangen?’

De cijfers op haar scherm bleven oplopen terwijl de boei dieper ging.

‘Sorry, meid,’ gromde Thorson. ‘Verstrikkingsgevaar als we de lier nu andersom zetten.’

Verdomme, hij had gelijk.

Moon overwoog nog wat meer te smeken, maar de eerste stuurman van de Sikuliaq, een vrouw van in de dertig, kwam haastig uit de stuurhut de trap af en liep met grote stappen naar hen toe, haar hoofd gebogen tegen de wind. Ook zij droeg een coltrui onder een oranje waterproof Grundéns-overall, maar hij stond haar beter dan Thorson, alsof hij voor haar gemaakt was. Er kwam een hele bos blond krulhaar onder haar zwarte wollen bivakmuts vandaan. Kelli Symonds was een van het handjevol mensen die niet waren afgestudeerd in natuurwetenschappen of engineering, maar ze beschikte over meer gezond verstand dan de meesten van hen bij elkaar.

‘Een lagedrukgebied richting Wrangel Island veroorzaakt een scherpe ijsrug van zwaar pakijns in het zuiden en het westen, vlak bij ons,’ zei ze. ‘Het ziet ernaar uit dat de eerste lading ongeveer zo groot als een cruiseschip is, en daarna komen er nog hele flatgebouwen van dat spul aan. De kapitein wil dat we hier binnen vijf minuten weg zijn.’

Met hun gezicht tegen het scherm geplakt staken de wetenschappers allebei hun duim op naar Symonds.

De Sikuliaq was een Polar Class 5-schip, perfect in staat om het hele jaar door in driekwart meter nieuw ijs te werken waar nog een paar brokken van vorig jaar in dreven. Zelfs nu rammelde en bonkte er een kledderige soep van zeewater en baby-ijs tegen de poederblauwe romp.

‘... en... we zijn geland,’ zei Thorson. ‘De bak is stabiel. Ontkoppling, nu. Kabel komt omhoog.’

Patti Moon boog zich weer over haar laptop. Deze keer was ze er klaar voor, en ze focuste aandachtig op haar headset terwijl de lier de kevlarkabel opwond en de hydrofoon sneller omhoogkwam nu er alleen nog maar tegenwicht was en er geen halve ton apparatuur aan bungelde.

De roerpropellers onder de romp van de Sikuliaq begonnen het schip al richting het zuiden te duwen, weg van de grillige tanden van het aankomende ijs.

En daar was het – tenminste, een deel ervan.

Het geluid begon weer op vijfenzeventig meter en hield bijna vier seconden aan voordat het weer weg was.

Dr. Moon noteerde de positie in haar logboek en keek over het achterdek, voorbij de rode kranen en over de hekbalk, naar het kielzorg dat de Sikuliaq achterliet in het kolkende blauwgroene water. Ze huiverde, en niet door de bitterkoude wind. Dit kon niet zijn wat ze aanvankelijk had gedacht. Het was onmogelijk.

Dreunend metaal.

Gegil.

Gillende mensen.

2

Vandaag ging de les over geïmproviseerde wapens, een onderwerp waar John Clark heel vertrouwd mee was. Stukken hout, puntige dweilstokken, sokken vol met zand, een tijdschrift dat opgerold werd tot een strakke buis als het erop aankwam – het kon allemaal van pas komen in geval van nood, als een agent even geen pistool of behoorlijk mes bij zich had. Het hoofd van de afdeling Transport en Logistiek van de Campus, Lianne Robertson, bleek een goede leerling toen ze over de bomvolle Ben Thanh-markt liepen.

Clark zag de zwetende Europeaan vanuit zijn ooghoeken. Open katoenen overhemd, hier en daar een schijnbeweging terwijl hij zich een weg baande door de menigte. Die vent was iets van plan, en Clark bedacht zich dat een of ander wapen weleens goed van pas kon komen in de niet al te verre toekomst.

Clark schatte de Europeaan halverwege de dertig. Slank, fit, met van die pezige spieren waar je je moeilijk tegen kon verweren in een gevecht. De spieren van een arbeider, alsof hij zojuist een gipswandje had geplaatst of met een hamer had gezwaaid op een bouwplaats. Donker haar hing in zweterige krullen over de kraag van zijn overhemd. De man keek steeds om zich heen, duidelijk naar iemand op zoek, en probeerde snel te bewegen, maar hij werd gehinderd door de menigte van winkelende en rondkijkende mensen die samendromden op de paden tussen, zo op het oog, eindeloze rijen T-shirtkraampjes.

Clark had zich die ochtend beziggehouden met het trotseren van de menigten in Ho Chi Minh-stad, het doorwaden van rivieren aan scooterverkeer, en het aanwijzen van de verschillende voorwerpen die een agent van pas konden komen als hij of zij zich onverwachts moest verdedigen. Als oud-politieagente waren conflicten haar niet vreemd, dus ze leerde snel. Eigenlijk was Clark meer geïnteresseerd in het ob-

serveren van de manier waarop ze zich op straat staande hield dan in het overbrengen van de fijne kneepjes van het vak. Operationele teams als de Campus, een officieuze inlichtingendienst die was opgezet door president Jack Ryan en senator Gerry Hendley, hadden op gezette tijden een injectie van fris perspectief en talent nodig. De ruggengraat van het team was er al vanaf het begin bij. Ze waren gaandeweg een paar dierbare vrienden verloren, en gezien de aard van hun werk zouden ze er nog meer kwijtraken als ze niet extreem voorzichtig waren... of zelfs als ze dat wel waren. Vandaar Clarks wens om te zien hoe de jonge vrouw zich gedroeg in een vreemd land.

De plakkerige Europeaan was op Clarks radar verschenen toen hij was blijven staan om met een vrouw te praten bij een kraampje waar ze ondefinieerbare hompen bloederig vlees verkocht die waren opgestapeld naast manden met levende kikkers.

Clark zei er niks over tegen Lianne. Tot nu toe had hij alleen nog maar een onderbuikgevoel, een gewaarwording.

Het kwam niet zozeer door de manier waarop de man bewoog, maar meer door de reacties van de mensen om hem heen op zijn aanwezigheid. De vrouw met de manden met kikkers deinsde achteruit toen hij haar kraampje naderde, alsof hij stonk of een mes wilde trekken.

De man zag er niet erg gevaarlijk uit, tenminste, niet voor John Clark. In wezen had Clark geen idee van de nationaliteit van de man, maar hij gedroeg zich als een Europeaan: benen bij elkaar als hij stond, heimelijk, katachtig, in plaats van stoer als een Amerikaan, dus tijdens het lopen begon Clark zo aan hem te denken.

Hoewel de rest van de Campus bezig was met het 'echte werk' had Lianne Robertson de trainingsweek met beide handen aangegrepen, en ze dreunde bijna net zo snel als Clark allerlei mogelijke geïmproviseerde wapens op terwijl ze naast elkaar liepen. De negen miljoen inwoners van Ho Chi Minh-stad – het vroegere Saigon – beschikten over allerlei soorten dodelijk puin in de vorm van harken, bandenlichters en bamboestokken. De doordringende en luidruchtige *wet market* vormde een relatief klein gedeelte van de gevarieerde overdekte Ben Thanh-markt, maar de geringe omvang werd ruimschoots gecompenseerd door een heel oorspronkelijke geur. Voor Clark was dit de geur van Azië, en hij bracht een vloed-

golf aan herinneringen boven. Er was hier een overvloed aan vleesmesses en fileermesses, die zo voor het grijpen lagen als de nood aan de man was.

Er liep een nogal kleine man voor hen langs. Clark hield zijn pas in toen zijn oog op hem viel. De kleine man maakte een lichte buiging en liep verder, waarna hij in de menigte verdween. Clark wees naar het looppad en gebaarde dat Robertson voorop moest gaan.

‘Hij zag er Chinees uit,’ merkte Robertson op terwijl ze verder liepen; ze zei haar observaties hardop, als een goede leerling. ‘Ken je hem?’

‘Nee,’ zei Clark. ‘Hij deed me gewoon aan iemand denken. Een Chinese kolonel.’

‘Van vroeger?’

‘Yep,’ zei Clark.

‘Spijtig,’ zei Robertson. ‘Dat was vast zwaar.’

Clark bleef staan. De mensen achter hem weken uiteen en passeerden aan weerszijden van Lisanne en hem. ‘De kerel in kwestie was een kolonel die naar Vietnam was gekomen om de Vietcong te leren hoe ze ons beter konden doden. Al moet ik zeggen dat ze daar al behoorlijk goed in slaagden. Hoe dan ook, ik heb die kolonel drie dagen lang in de gaten gehouden en kwam erachter wat zijn gewoonten waren, wat voor bier hij graag dronk, van wat voor vrouwen hij hield. Ik kende zijn gezicht door en door.’

‘Denk je dat het die kerel was?’

Clark keek haar aan en schudde zijn hoofd alsof hij het leeg wilde maken. ‘Wat?’

‘Denk je dat die kerel de kolonel was die je jaren geleden hebt ontmoet?’

‘O, nee,’ zei Clark, die voor zich zag hoe het dradenkruis van zijn Bushnell-richtkijker op het oor van de kolonel bleef rusten. ‘Ik weet niet veel zeker in deze oude wereld, maar één ding kan ik je vertellen: dat was hem niet.’

‘Aha,’ zei Robertson. ‘Duidelijk.’ Ze was oud-marinier en geen softie als het op menselijke conflicten aankwam.

Ze liepen verder. Robertson bleef wapens roepen, en Clark hield de Europeaan in het oog.

Clark wilde graag dat zijn mensen zich bewust waren van alles om

hen heen, dat ze hun 'pijlkokers' gevuld hielden, zodat ze konden terugvallen op wat ze nodig hadden op het moment dát ze het nodig hadden. Zelfs al had een agent een pistool, dan kon het door omstandigheden te lang duren om dat te trekken.

Dat zat in Clarks DNA verankerd, maar het was zelfs voor de meest doorgewinterde agent goed om er nog eens bij stil te staan.

Verkopers schreeuwden hun toe terwijl ze langsliepen, riepen 'mevrouw' naar Lisanne en keken diepbedroefd als ze niet bleef staan om een 'Adodis'-sportbroek of een 'Nortfaze'-jasje te kopen. Hun gezicht lichtte als bij toverslag weer op wanneer ze naar de volgende klant schreeuwden zodra Lisanne was doorgelopen.

Clark en zijn vrienden waren ook op de markt geweest tijdens zijn eerste reis naar Saigon. Het hoofdkwartier van de Amerikaanse marine was toen maar een paar straten verderop, en Ben Thanh was een goede plek om meisjes te ontmoeten, een bord garnalendumplings te eten of een paar namaak-T-shirts te kopen om naar je kleine broertjes te sturen, die het nieuws over de oorlog moesten horen via Walter Cronkite of het programma *The Huntley-Brinkley Report*. Destijds was het in Saigon luidruchtig en druk geweest, maar niet zoals het nu was.

Veel oude gebouwen waren verdwenen en hadden plaatsgemaakt voor protserige nieuwe met een hogere huur. Het was lastig te zeggen wat de bloemen waren en wat het onkruid – de oude gebouwen of de nieuwe. Misschien was het allemaal wel een beetje van allebei. De mensen leken erop vooruitgegaan sinds de vorige keer, maar Clark nam aan dat dat vooral kwam doordat de arme mensen naar de rand van de stad waren verdrongen.

Duizenden scooters, die in Vietnam *motos* werden genoemd, bromden en zoemden door de bruisende straat buiten de markt. Clark en Lisanne Robertson waren slechts twee van de tienduizenden bijen die zich massaal door een bijenkorf bewogen. Clark was ongewapend, en hij had zijn portemonnee allang verplaatst naar de voorzak van zijn ruime chino – niet omdat Vietnamese mensen eerder geneigd waren tot zakkenrollen, maar omdat het mensen waren en de kans groot was dat er in zo'n enorme massa wel een paar tussen zaten die het zouden proberen. Van alle diersoorten op aarde wantrouwde Clark mensen het meest.

Het geknetter en de geur van *banh xeo*, een bijzonder lekkere garnalencrêpe, wikkelden zich om Clarks geheugen en trokken hem opzij naar het stalletje. De menigte achter hem liep verder terwijl hij uit de stroom stapte. Clark sprak snel met de mama die voorovergebogen stond achter een houten plank op twee omgekeerde kratten. Hij betaalde voor twee kartonnen mandjes met gele, tacoachtige *banh xeo* – eentje voor hem en eentje voor zijn rekrut – en wachtte tot de mama zijn bestelling had opgeschept. Clark vroeg zich onwillekeurig af wat de vrouw die nu *banh xeo* aan het klaarmaken was had gedaan toen hij hier de eerste keer was. Was ze toen ook aan het koken geweest? Waren ze elkaar op straat tegengekomen? In een club? Had zij of een van haar familieleden op hem geschoten, zijn vrienden gedood? Had hij een van haar familieleden gedood? Aan welke kant had ze gestaan? Waarschijnlijk aan haar eigen kant, dacht Clark, terwijl ze probeerde in leven te blijven te midden van twee onstuitbare krachten die erop uit waren om alles tussen hen in te vermalen in de vette moessonmodder.

Clark deed heel even zijn ogen dicht, net lang genoeg om de overvloed aan geuren en geluiden in zich op te nemen: vis, zwarte azijn en scooteruitlaatgassen. Toen de wind daarnet de goede kant op draaide, kon hij de rivier de Saigon ruiken, een paar straten verderop.

Clark gaf een van de knapperige garnalencrêpes aan Lianne, die twee stoelen had bemachtigd aan een van de zes lage plastic tafels naast het eetstalletje. De tafel wiebelde vreselijk en zag eruit als iets waarnaar kinderen werden verbannen met Thanksgiving. Het kon Clark niks schelen. Ze waren al de hele ochtend op de been, en het was fijn om even te kunnen zitten.

Lianne streek een donkere haarlok achter haar oor en boog zich over de wankelende plastic tafel naar Clark toe. Ze droeg een kaki korte broek en, net als Clark, een wijd microfiber overhemd, waarvan ze de lange mouwen had opgerold tot boven haar ellebogen. Door de intens olijkleurige huid die ze van haar Libanese moeder had geerfd, kon ze zich iets makkelijker onder de mensen mengen dan Clark. Hoewel, moest hij toegeven, oude mannen zo'n beetje overal ter wereld onzichtbaar waren. Het was een feit dat hij in zijn voordeel gebruikte. Clark was nog steeds bovengemiddeld in vorm en

liep om de dag acht kilometer hard. Oké, hij was lang niet meer zo snel als vroeger. Hij had zijn krachttraining bijgehouden, met minder gewicht en meer herhalingen. Hij kon nog steeds zijn eigen gewicht omhoogdrukken, een vaardigheid die hij als een soort lakmoesproef voor zijn conditie gebruikte. Tegenwoordig besteedde hij heel wat tijd aan het herstel tussen de sets in, en dan staaarde hij naar het plafond en dacht aan zijn kleinzoon, of aan degene die hij op dat moment aan het trainen was.

‘Vind je dit niet vervelend?’ vroeg Lisanne, en haar ogen schoten van het ene gezicht naar het andere in de menigte van voorbijgangers. ‘Ik heb jou nooit gezien als iemand die graag met zijn rug naar anderen toe zit.’

Daar lachte Clark om, en hij weerstond de verleiding om zijn jonge pupil Sprinkhaan te noemen. ‘We zijn roofdieren,’ zei hij, en hij zette zijn tanden in de banh xeo. ‘Onze ogen zitten aan de voorkant van ons hoofd, ideaal als je jager bent. Als we die ogen op iemand in het bijzonder richten, moeten we iemand anders de rug toedraaien.’

‘Maar toch,’ zei Lisanne, die de menigte afspeurde, ‘krijg ik de kriebels als er iemand achter me staat.’

‘Mee eens,’ zei Clark. ‘Dat is een goede eigenschap bij het werk dat we doen.’ Hij knikte naar het eten. ‘Toe, eet. We blijven hier niet lang zitten.’

‘Daar ben ik blij om,’ antwoordde ze. Op-en-top vrouw, en toch kon ze schranzen als de beste.

Na het Korps Mariniers had Lisanne in Virginia gewerkt als politieagente, en toen zette ze Hendley aan de kant bij een verkeerscontrole. Hij was extreem onder de indruk geweest van de manier waarop ze zich opstelde en had haar uiteindelijk aangenomen als hoofd Transport. Ze sprak vloeiend Arabisch en kon zich redden in het Spaans en het Mandarijn. Als hoofd Transport trad ze vaak op in de hoedanigheid van een eenpersoons Phoenix Raven-beveiligingsteam en bewaakte ze de G550 van Hendley Associates wanneer die op allerlei vliegvelden over de hele wereld aan de grond stond. Clark had haar vrijwel meteen nadat ze aan boord was gekomen samen met de andere Campus-agenten laten deelnemen aan verdedigings-trainingen en andere praktijkoefeningen. Ze had de rest van het team vanaf het allereerste begin versteld doen staan van haar ge-

vechtstechnieken. Maar Clark was vooral geïmponeerd door haar vermogen om helder na te denken als ze onder druk stond. Ze pressteerde bovengemiddeld op de schietbaan maar begon pas echt te stralen als de nepkogels haar om de oren vlogen. Ze had weleens midden in gevechtssituaties gezeten en wist maar al te goed hoe het was om beschoten te worden.

‘Zou je er geruster op zijn als ik een wapen had?’ vroeg Clark.

Lisanne keek hem aan terwijl ze net een hap van haar crêpe wilde nemen en trok haar wenkbrauwen op. Ze was het gewend dat hij haar bestookte met vragen. Vaak noemde ze hem Socrates als hij de hare beantwoordde met wedervragen.

‘Ik denk het wel,’ zei ze. ‘Een beetje. Hoewel ik me waarschijnlijk wel zorgen zou maken dat iemand daar in deze menigte tegenaan zou lopen en een scène zou schoppen.’

Clark knikte peinzend. Hij veegde zijn handen af aan een zakdoek die hij uit zijn broekzak haalde. Er waren maar weinig eetkraampjes waar de verkopers hun omzet wilden verlagen door gratis servetjes te verschaffen.

‘Vertel eens wat je nu bij je hebt,’ zei hij.

‘Mijn standaarduitrusting?’ Lisanne grinnikte. ‘Ik moet altijd zo lachen als Ding iedereen zijn zakken laat leeghalen in het vliegtuig.’

‘Standaarduitrusting...’ Clark schudde ietwat spottend zijn hoofd. ‘Ik word doodziek van alle shit die mensen hun standaarduitrusting noemen. Iemand in downtown Paducah kan misschien nog rondsjouwen met twee messen, een survivalarmband, een multitool, een tactische zaklamp, nood- en ontsnappingsgereedschap en een SIG 365 met een extra magazijn. Maar meestal kunnen we een hoop van die luxeartikelen wel vergeten als we naar andere delen van de wereld reizen, zelfs in een privéjet, zoals wij doen. De gewone man of vrouw kan alles thuis in de achtertuin tot in de puntjes voorbereiden, samen met een stelletje maten, maar zodra ze op het vliegtuig naar Aruba stappen, kunnen ze dat pistool wel op hun buik schrijven. Als je zo’n cool metalen doordrukplaatje met een plat lopersetje op zak hebt, is in heel veel landen de kans groot dat je eruit wordt gepikt als spion. Een zakmes kan er maar beter uitzien als een stuk gereedschap wanneer je naar het buitenland reist, anders zou het zomaar kunnen dat je de gevangenis van Naardeklotistan vanbinnen mag bekijken.’

‘Helemaal mee eens,’ zei Lisanne, en ze veegde haar handen af aan een zakdoek die ze uit haar eigen zak haalde.

Clark knikte naar het witte stoffen vierkantje. ‘Dát is standaarduitrusting.’

Lisanne grijnsde. ‘Iets wat ik kan meenemen als ik in het buitenland of in Paducah ben.’

‘Precies,’ zei Clark. ‘De spullen die je elke dag weer meeneemt, ongeacht het weer, waar je ook bent... Dat is een behoorlijk kort lijstje. Je hebt een standaarduitrusting voor dagelijks gebruik, voor veelvuldig gebruik en voor míssies. Jij en ik zullen vaak het risico nemen om stiekem een vuurwapen mee te brengen naar het buitenland, omdat het gevaar dat je niks bij je hebt opweegt tegen de kans dat je gearresteerd wordt.’ Clark tikte op de zijkant van zijn hoofd. ‘Wat je hier hebt is een heel stuk belangrijker dan wat je in je zak hebt. Als je één ding moet onthouden van wat we hier bespreken, is het wel dit: jij bent het wapen. Alles wat je in je zak hebt of oppikt uit je omgeving – een pistool, een mes, een dweilstok, een kapotte baksteen – is maar een stuk gereedschap.’

Lisanne knikte en ze slikte zijn raad samen met haar laatste hap banh xeo door. Haar gezicht bleef onaangedaan, maar Clark bespeurde een plotselinge verandering in haar houding, een subtiele verschuiving, alsof ze aanstalten maakte om op te staan. ‘Die vent die jij in de gaten hield,’ zei ze zonder haar hoofd te bewegen. ‘Die is er weer.’

Clark overwoog haar een compliment te geven omdat ze de Europeaan ook had opgemerkt, maar hij besloot dat het ultieme compliment juist was om haar te laten aannemen dat hij al wist dat ze bij de les was. En eigenlijk verbaasde het hem ook niet.

‘Zijn vriendje op de motorfiets heeft hem zojuist afgezet,’ zei ze. ‘Vlak achter je... Het lijkt alsof hij achter iemand in de menigte aan zit...’ Met beide handen op tafel scande ze de omgeving, op zoek naar het doelwit van de Europeaan. ‘Hebbes. Meisje van hier, jaar of vijftien, voor jou op zeven uur.’

Clark kwam prompt overeind.

‘Ze komen hierheen,’ zei Lisanne. ‘Vijftien meter verderop.’

Clark draaide zich om en zag eerst het meisje. Ze liep snel; ze rende niet maar maakte duidelijk haast. Zich schijnbaar onbewust van

het feit dat de Europeaan steeds dichterbij kwam, keek ze toch bij elke stap over haar schouder. Ze wist dat er íemand was die achter haar aan zat. Haar gele T-shirt had betere tijden gekend. De kraag was uitgelubberd, het was op een paar plekken gescheurd, en het zag eruit alsof het niet alleen als kledingstuk was gebruikt maar ook als lap om het groezelige gezicht van het meisje mee af te vegen. Onder haar vuile korte spijkerbroekje was op haar bovenbenen een landkaart van vervaagde blauwe plekken te zien. Ze droeg zware oogmake-up maar geen schoenen. Op haar verder olijkleurige huid zat een veel lichtere streep rond haar pols, waar ooit een horloge had gezeten.

‘Ik ga wel achter haar aan,’ zei Lisanne, die al wegliep en Clark grimmig toelachte. ‘Jij maakt haar waarschijnlijk bang.’

‘Begrepen,’ zei Clark, die zich schrap zette om de naderende Europeaan te onderscheppen. Hij was vlakbij, dus het duurde niet lang.

Clark ving een duidelijke glimp op van de plastic handboeien die de Europeaan in zijn zak had – en een zwart vlindermes in de gebalde vuist van de man. Het was nu dicht, terwijl de Europeaan zich een weg door de menigte baande, maar met één polsbeweging kon hij het in een oogwenk openklappen. Het was een venijnig klein wapen dat verwoestend effectief kon zijn in de juiste handen. En het was niet waarschijnlijk dat een of andere wetsdienaar het bij zich had als hij een vluchtend tienermeisje moest arresteren.

Nu Clark zeker wist dat de Europeaan slechte bedoelingen had, gaf hij hem in het voorbijgaan een klein duwtje. Er bevonden zich heel wat niet-Aziaten in de menigte, en de Europeaan gromde de grijsharige Clark slechts toe omdat hij in de weg liep.

De man zette net af met zijn achterste been toen Clark de hak van zijn schoen recht in zijn achilleshiel ramde.

Met een vloek in het Slowaaks zakte de man in elkaar, en hij schermde instinctief zijn gewonde hiel af. Nu zijn volle gewicht op zijn voorste been stond, gaf Clark hem een meedogenloze zijwaartse trap. Mensenknieën waren niet gemaakt voor laterale bewegingen, en de kniebanden en het kraakbeen knapten. Clark griste het vlindermes weg. Het was allemaal heel snel gegaan, en de man verging van de pijn, dus de kans was groot dat hij niet eens helemaal zeker wist of Clark nou degene was die zijn verwondingen had veroorzaakt.

De menigte sloot zich rondom hem terwijl hij neerviel, en zoals gewoonlijk verdween Clark in de schaduwen. Lisanne was daar nog ergens, speurend naar het vluchtende meisje.

Clark vond ze nog geen dertig meter verderop, aan de rand van het gebied waar niet mocht worden afgepingeld en verkopers in blauwe kielen vaste prijzen voor hun koopwaar rekenden.

Clark baande zich een weg door een groepje bezorgde toeschouwers – lokale Vietnamezen en allerlei toeristen – en zag een andere Europeaan plat op zijn rug liggen, buiten bewustzijn, bij wie bloed uit de gebarsten huid boven zijn borstelige zwarte wenkbrauwen stroomde. Deze was kleiner dan de partner die door Clark onder handen was genomen, en ook breder, met het platte gezicht van een bokser. Al had hij daar weinig profijt van gehad.

Clark speurde naar nog meer dreigingen, maar er was niemand die hem opviel. Een slonzige verkoopster in een hemelsblauwe kiel hield haar telefoon bij haar mond en ratelde iets in het Vietnamees. Clark herkende het woord voor ‘politie’.

Er kwam een tengere Vietnamese vrouw, zo te zien in de vijftig, met haar tong klakkend door de menigte struinen. Ze droeg een nonnenhoofddoek en had een oprechte maar strenge blik die Clark maar al te goed kende uit zijn jeugd. Het bange meisje kwam achter Lisanne vandaan zodra ze de non zag en vloog in haar armen met een stortvloed aan woorden en tranen. Clark verstond het gedeeltelijk, maar zijn Vietnamese taalvaardigheid was wel heel roestig geworden na al die jaren. Het snikken hielp ook niet echt.

Hij wierp Lisanne een blik toe en knikte naar de markt. Ze wisten allebei dat het minste contact met de plaatselijke gendarmerie aandacht zou opleveren waar ze niet op zaten te wachten. De rest van de Campus zou hier een week lang werken, en hij en zijn kersverse agent hadden nog een hoop te doen.

De non sloeg haar arm om het meisje heen, als de vleugel van een moederkloek, en nam haar mee terug in de richting waar ze vandaan was gekomen, waarna ze opgingen in de mensenmassa. Ook zij wilde blijkbaar niet in aanraking komen met de politie.

‘Ze had hier zeker met die zuster afgesproken,’ zei Clark, die met zijn hoofd in de richting van de non gebaarde.

‘Ik heb maar een paar seconden met haar kunnen praten,’ zei

Lisanne. ‘Maar voor zover ik het begreep, waren die kerels pooiers die haar bij een paar hotels lieten werken. Ze hadden haar mee hiernaartoe genomen voor een afspraak met een klant aan de overkant van de straat, en toen is ze ervandoor gegaan... Ik denk tenminste dat ze dat zei. Haar Engels was al niet veel beter dan mijn Vietnamees.’

Clark kwam naast haar lopen, en ze sloegen een smal steegje in waar kleurige rollen stof bijna tot aan het plafond waren opgestapeld.

‘Je had die harige kerel zo uitgeschakeld,’ merkte Clark op. ‘Ik zou graag willen horen hoe je dat voor elkaar hebt gekregen.’

‘Dat kan,’ zei Lisanne met een glimlach. ‘Herinner je je die betonnen paal die omhoogstak waar ik stond?’

‘Ja,’ zei Clark, die al snapte waar dit heen ging.

‘Zoals je tegen me zei,’ vervolgde Lisanne, ‘soms ram je een steen tegen de kop van de huffer, en soms ram je de kop van de huffer tegen een steen. Ik ben het wapen, ik kies alleen hoe ik het gereedschap gebruik.’

Clark gaf haar een knipoog. ‘Jongedame,’ zei hij, ‘jij komt er wel.’ Hij pakte zijn telefoon en koos het nummer van zijn schoonzoon. ‘Zijn jullie klaar voor vandaag?’ vroeg hij toen een man aan de andere kant van de lijn opnam.